

Yaren Kültürümüz

YARENLER

nsanlarýn olduđu gibi milletlerin karakteri de birbirinden farklılýk gösterir.

Her milletin kendine özgü karakteri, madd ve manev özellikleri vardýr.

Herhangi bir topluluđu millet yapan en önemli unsur, o milletin mill kültürüdür. Kültür; milldir.

lgili olduđu milletin mill özelliklerini yansýtýr.

Dil, din, tarih, el sanatlarý, mimar, musik, etnografik unsurlar, mutfak, halk oyunlarý, bilmeceler, mniler, destanlar, halk hikyeleri, halk tiyatrolarý (orta oyunu, meddah, karagöz), halk oyunlarý vb. unsurlar; mill kültürün birer parçasýdýr.

nsanlarýn olduđu gibi milletlerin karakteri de birbirinden farklılýk gösterir. Her milletin kendine özgü karakteri, madd ve manev özellikleri vardýr. Herhangi bir topluluđu millet yapan en önemli unsur, o milletin mill kültürüdür. Kültür; milldir. lgili olduđu milletin mill özelliklerini yansýtýr. Dil, din, tarih, el sanatlarý, mimar, musik, etnografik unsurlar, mutfak, halk oyunlarý, bilmeceler, mniler, destanlar, halk hikyeleri, halk tiyatrolarý (orta oyunu, meddah, karagöz), halk oyunlarý vb. unsurlar; mill kültürün birer parçasýdýr. Mill tarih ve mill kültür bilinci almamýþ bir aydýn; gerçek anlamda milletin yönlendiricisi, aydýnlatýcýsý olamaz. Nitekim; son yzyýllarda Türk aydýnnn toplumundan uzaklaþmasýnn en önemli sebebi budur. Aydýnmz; kültürü, medeniyet kavramýnn olarak gördüđünden; her iki kavramý birbirinden ayýrmaadýđndan dolayý ülke ve toplum sorunlarý karsýsýnda ciz kalmýþtýr. O medeniyet deđimlerinde mill kültür birdenbire ve yapay olarak deđil; uzun zaman içinde ve kendiliđinden farklılýk göstermelidir. Bunun ls ise; kültürün sahibi milletin istek ve ilgisidir. Her disiplinli toplumda olduđu gibi Türk toplumunda da kökü çok eskiden beri olan ritüel (sembolik) davranýþlarýn görülmesi dođaldýr. Sosyolog ve antropolog gözüyle bu tür ritüel davranýþlarýn; toplumdaki dinamik tuttuđu da bir gerçektir. Ritüellerin, yani kurallar bütünü içinde ortaya konulan sembolik davranýþlarýn; sosyal iliþkileri oluþturmakta yönde etkileyen, kuvvetlendiren, teþvik eden; yaþatýldýđy toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yapýsýna hýz ve hareketlilik ve özellikte olmasý gerektiđi de unutulmamalıdýr. Kimi kurum, kuruluþ ve toplumlarda görüldüđü gibi, ritüellere esir olmak, ritüeller sayesinde dýþa kapalý, yalnız bir dünya oluþturmak da yararsýz, hatta statik ve güvensiz bir yapýlaþma dođurur. Bu zellikler diþerlerinden alýndýktan sonra sunu söyleyebiliriz:Yâren Meclisleri; Yrenin kuruluþ aþamasýndan, Yâren Odalarý'nn donanýmına, Yrenin Odalarý'na girip kurallarına, yemeklerin yenilmesine, oyunlarýn oynanmasýna, mahkemenin kurulmasýna ve diđer faaliyetlerine kadar ritüellere büyük önem vermiþ bir sosyal kurumdur.Türk milleti; gemiþte sahip olduđu hayat tarzý ile farklı bir medeniyet. Yzyýllar içinde Asya ve Avrupa cođrafyasýnda sayýsýz devletler kurmasý, sanatta, mimaride, insan hak ve özgürlüđünde, adalet anlayýþýnda günümüzün insanlýđına bile örnek olmasý, üstünlüđünü ortaya koyan delillerdir.Kendi reklmmza önem vermediğimiz bir medeniyet arasý kamuoyunda bu özelliklerimizi tanýtamýyor, zaman eþitli sorunlarla karsýlaþýyoruz.Bu sorunlarýn çözülmesi, her þeyden önce kültür unsurlarına bilimsel aýdan yönelmek,bunlarý tanýtmakla mümkündür. Mill kültürümüzden yoksun insanlarýn yabancý kültürüne ederek yabancýlaþtýđy günümüzde, kendi kültürümüzü yansýtan halk biliminin önemle ele alýnmasýnn lüzumu daha çok hissedilmektedir. Biz bu araþtýrmada mill kültürümüzün önemli bir parçasý, hatta kendisi olan Yreni eþitli yönleriyle incelemeye, tanýtmayaalışýyoruz.

YÂREN Nedir?
Yâren: nsan yetiþtirme; insani hayata hazýrlama; sosyal düzeni ve güvenliđi sađlama; halk müziđi, halk mutfak, halk tiyatro ve edebiyatý gibi ulusal kültür deđerlerini yaþatma ve yeni kuþaklara aktarma görevlerini yzyýllardýr yerine getirmiþ bir sosyal kurumdur. Yâren; bizim ruh disiplinimizin Anadolu'daki deđerleri ve insanlarýn birbirlerine karþýnda duranlarý, kursunla kenetlenmiþ duvarlar gibi saf bađladýklarý ve bir yaþayýþ biçimidir. Yâren; biz insanlarýn kalplerinde uyuyan cömertliđi, bilim arzusunun uyanma duygusunu, sadakatini, bir gün hesaba çekilme korkusunu uyandıran, besleyen, yaþayýþ biçimidir. Yâren Meclisleri'ne katýlan kim olursa olsun, kalbin üzerine sađ ellerin sýmsýký bastýrýldýđy gibi gönüllere bastýrýlýr. Ancak bu bir ölçüsü vardýr. Çünkü, nerede iki insan varsa, orada sađlýklý yasayabilmek için birtakým kurallar olmalıdýr. Kuralların olmasý sonsuz bir didiþme ve didiþenler içinse, -kim olursa olsun- dþknlk ve aþađýlanma kaýnılmazdýr. Yâren; insanlarýn birbirleriyle anlaþabilmelerini düzenleyen, gülmenin ve eđlenmenin olduđu kadar, dođumun ve ölümün de gerçeđini her toplantýsýnda insanlara anlatan önemli bir sosyal yardýmlaþma kurumudur. Yâren; bizim varýnlarýmýzdýr. Çünkü, eđer bizim kendimize özgü bir anlayýþa yasama biçimimiz olacaksa, onun kaynađý yine bizim sosyal psikolojimizin eseri olan Yrendir. Yani, biz oyuz; o da bizim zmzdr. Yâren; insanlarýn birbirlerinin kuyusunu kazdýđy günümüzde, kazanlarý, baþkaların rýzknn almak olarak görevlerini birbirleriyle yaptýklarý kr dvþ bir kenara býraktýracak, essiz bir ruh yücelmesi ve erdemlilik. Yâren; insanlarý tek kucaklayan insanın kendini tanýmasýn sađlayan, erdemli olmayý öđütleyen, insanlara hakkı kaderini almayý öđreten ve kýskanlýk, ihtiras okluk gibi duygularý dizginleyen bir ðretidir. Yâren; bizim sadece dnmz deđildir. Yâren; bizim ayni zamanda bugünümüz ve yarýnmzn hep dýþarýda aradýđýmýz deđerlerin, aslýnda Anadolu topraklarýnda bulunduđunu belgeleyen bir sosyal kurumdur. Yâren; bizim yapın madd ve manev ürünlerimizin ahenkli bir manzumesi olan zengin ve köklü Türk kültürünün yöresel bir yansýmasýdýr.

YÂREN'IN KAYNAKLARIUlusal Deđerler: Adalet, eþitlik, misafirperverlik, hoþgr, yardýmseverlik vb.

(Eski Türk gelenek ve görenekleri dahil) Dinsel Deđerler: Özellikle Isl m inanç sistemi. (Ftvvetilik ve Ahilik Kurumunun etkileri dahil)

Evrensel Deđerler: Güzel, rahat ve güvenli yasama ideali.Yâren Kurumu; 12'nci yzyýldan itibaren varlýđy hissedilen Ahilik ve Fütüvvet Kurumlarý (Arap Gençlik Kurumu) ile münasebetleri görülmesine rađmen, onlardan farklı, kendine özgü mill bir kimlik bulunan sosyal bir kurumdur. Kk Arap toplumuna dayanan ve Anadolu'daki yeni bir çizgiyle ortaya ýkan Fütüvvet ile orijini daha çok Türk kültürü olan Ahilik ve Yâren Kurumlarý birer tarikat deđildir.Bu kurumlarýn; din, ahlk, iktisad ve sosyal prensipleriyle öz kaynaklarýndan biri dindir. Tarikatlarýn özünün de ayni kaynak olmasý, benzer çizgilerin görülmesine sebep teþkil eder. Fütüvvet, Ahilik ve Yâren Kurumlarýnn arasýndaki en önemli benzerlik sudur:

“Sofra, el ve kapý aýk;

G z, dil ve bel kapalý.”Yâren (=Y r n) kelimesinin anlamlarý:

1) Y rlar, sevgililer, dostlar, arkadaşlar (Farsça kökenli)

2) Erkekler, Yi itler (Türkçe kökenli)

YÂREN MECLISI’NIN KURULUSUHer yýl n Eylül, Ekim aylarýnda ilk toplantý Efene (= Ferfene) yapýlýr. Bu toplantýya, daha önce Yâren Meclisleri’nde bulunmuř orta yas grubu insanlar katýlýr. Bu ilk toplantýda, genellikle sözü geçerli, yaslı “Bu yýl ocak yakalým.”, “Bu yýl Yâren yiyelim.” diyerek s ze baslar. “Erfene” adi verilen Y renin ilk toplantýsýnda; gelecek bahara kadar yapýlacak  alıřmalar, Y rende yenecek yemekler, Yâren Evi ya da Yâren Odasý’nýn mefrupatý, Yâren  yelerinin adap ve erk n ile ilgili  n konuřmalar yapýlýr. Yâren  yelerinin bütün sezon boyu kurallar tespit edilir. Ayrýca, Bapađalar, Yâren Reisi ve Yâren  yelerinin seçimi yapýlýr.Yâren  yelerinin sayýsý; il merkezi, il e ve farklı olmakla birlikte Yâren Meclisi, esas itibariyle 24 kiřiden meydana gelir. Bu sayý; Ođuzlar’n 24 boyunu sembolize eder. Ekonomik zorluklardan dolayı, köylerdeki Yâren sayýsýnýn 50’ye kadar  yktýđy da gözlemlenir.Y renin ilk toplantýsý “ avup” ve “Sazende Heyeti” de tespit edilir. Bunlar; genellikle  creti mukabilinde tutulur ve esas itibariyle Yâren Meclisi  yelerinden sayýlmazlar.  avup; Yâren Meclisi’ nin temizliđinden, düzeninden, çay ve kahve ikramlarýndan, yemeklerin hazýrlanmasýndan ve oyunlarda “tura” vurma hizmetlerinden sorumludur.  avup; Y renin her türlü durumunu K  uk Bapađa’ya ya da Yâren Reisi’ne aktarýr.

BÜYÜK BAPAĐA: Genellikle Yâren Meclisi’nin en yaqlý üyesidir. Halk ifadesi ile Yâren yemiř, adap ve erk n bilen, otorite özelliđi bulunur. Daha çok, k  uk hareket ve sezilmeyen iřaretlerle Yâren Meclisi’ni sevk ve idare eder. Sosyal hayat için de bütün y renlerin yönlendiricisi ve bas danýřmanýdır. Kurulacak mahkemede ise Yargý  görevini üstlenir.

K  UK BAPAĐA: Yas ve mevki itibariyle Büyük Bapađa’dan k  uktur. Yâren organizasyonunun önemli bir bölümü ona a  yeleri ile Büyük Bapađa arasýndaki iletiřimi sađlar.

Yřlerin yürütülmesinde “ avup” ona yardım eder. Y renlerin günlük isleriyle de ayrýca ilgilenir. Kurulacak mahkeme ise “Savcý” görevini üstlenir. YÂREN REISI: Bapađalar ile Yâren  yeleri arasýnda bir denge unsurudur. Yâren Reisi’ne köylerde, genellikle “Yi itbařý” denir. Kurulacak mahkemede ise, “Avukat” görevini üstlenir.Büyük Bapađa, K  uk Bapađa, Yâren Reisi ve Y renlerden oluřan bu seçkin topluluk; yasadýklarý süre içinde sevgi, saygı ve yardımlařmayý devam ettirirler. Hatta, yýllar sonrasýnda bile birbirlerine ayni hitaplarda bulunurlar. Bu durum; özel iliřkilerinde ve sosyal hayatlarýnda da olgunlařarak devam eder.YÂREN ODALARI’NIN GENEL DURUMUY renlerin; ocak yaktýklarý, sohbet ettikleri, orta oyunlarý ve halk oyunlarý oynadýklarý ve nihayet “mahkeme” kurduklarý toplantý yerleri genellikle belirlidir:

Bu yerler, kent merkezinde  zel Yâren Evleri; köylerde ise Köy Odalarý’dýr. Eski Yâren evleri, genellikle iki katlidir. Ahşap olan evlerin  n avluya bakan sofalarý da yine ahřap parmaklýklarla çevrilidir. Yâren odalarý   bölüme ayrýlýr: 1. MEYDAN: Yâren misafirlerin sohbet ettiđi, kare seklindeki ana bölüm. 2. BAPAĐALAR K SESİ: Bapađalar’n oturduđu, meydan kapýsýnýn karsýsýndaki iki ayrý k sedir. 3. MEDHAL: Meydanýn giriř kapýsýnýn hemen sađ tarafýnda bulunan hizmet ve takdim görevlerini bulunduđu yerdir. Sazende Heyeti de, genellikle bu bölümün sađ tarafýnda bulunur. (Ocak yakma) olarak nitelendirilen haftalýk toplantý gecesinde (Genellikle cumartesi gecesi), ocađý yakacak yâren ya da y renler tarafýndan Yâren Odasý;  in iđnesi (Samani) yastýklar, yađlýklar, halýlar, bayraklar ve renkli s s lambalarý ile süslenir.Ocak yakma sýrasý yâren ya da y renlerde iken Yâren Odasý’nýn duvarlarýna az sayýda hali asýlýr. Ocak yakma sýrasý K  uk Bapađa’ya geldiđinde, duvarlardaki hali süslenir.

Bapađa’n ocak yakmasýnda ise Yâren Odasý’nýn bütün duvarlarý halýlarla iyice donatýlýr. YÂREN MECLISLERI’NDE GIYIMEski Yâren Meclisleri’nde; yöresel, folklorik giysilere  zen gösterildiđi görülür. Fakat, özellikle son 30 yýlda il e ve köylerde kurulan Yâren Meclisleri’nde bu duruma hiç önem verilmediđi; hatta “Bayramlýk” olmayan, her gün giyilen giysilerle meclise gelindiđi gözlemlenir. Buna karřın; Merkez Yâren Meclisi ve  n r Köyü Yâren Meclisi gibi bazı meclisler, yöresel giysilerin giyilmesine  zen gösterirler.YÂREN ODASI’NA Y RENLERİN GIRİŞ KURALLARIY ren Odasý’na ilk girenler Sazendeler’dir. Bunlar, oda-nin “Sahnisin” (=Sah Köse = Bas Köse) denilen giriřin sađ ya da sol yanýnda bulunan bölümü-ne geçerler. Daha sonra K  uk Bapađa Yâren Odasý’na sađ ayak  nde girer ve giriře göre sol tarafta kendine ayrýlmýř yere oturur.

 avup, y renlerin de odaya girmesi için K  uk Bapađa’ dan izin ister.  avup; odanýn dýpýnda bekleyen y renleri davet eder, sonra tekrar içeri girer ve K  uk Bapađa’ya “Bapađa! Yâren ađalar geliyor.” der. Bu durumda K  uk Bapađa kalker ve y renlerin odaya girmesini bekler. Yârenler, odaya genellikle ikiřer girer. Bütün y renler de K  uk Bapađa gibi odaya girerken önce sađ ayaklarýný atarlar. En yaqlý yâren basta olmak üzere, bütün y renler odaya girer. Ylk yâren, sađ eli sol g ds  “Selam  n aleyküm, Bapađa.” der. K  uk Bapađa da, ayakta iken sađ eli sol g ds n n üstünde, “Aleyküm selam, Ađa” diyerek sel mý alýr ve elini indirir. Sýrasýyla bütün y renler; odaya giriřte, ayni şekilde K  uk Bapađa’yi sel mlar. Bapađa da ayni şekilde bütün y renlerin sel mýný alýr. Odaya giren, sel m veren her yâren; önceden ayrýlan yerlere geçer ve ayni bekler. En yaqlý yâren (genellikle, Yâren Reisi) , Büyük Bapađa’nin minderinin hemen yanýna, sedire  ykar ve ayakta durur. Yârenler, Yâren Odasý’na her giren yâren; bu sel mlamayý yapar. Yalnýz, yeni giren y renler; sadece K  uk Bapađa’yi deđil, Yâren Odasý’na daha önce giren y renleri de ayni şekilde sel mlamak zorundadýr. Merhabalařma’nin uzun sürmesi istenilmediđinde “Cümleden Merhaba” ifadesi de kullanýlýr. Sel mlařma sýrasýnda, S zende Heyeti tarafýndan yapýlan müzik peřevi de ihmal edilmez.  avup; odanýn dýpýnda bekleyen Büyük Bapađa’ nýn odaya davet edilmesi için Bapađa’dan izin ister, dýřarý  ykar ve Büyük Bapađa’ya Yâren Odasý’nýn girilmeye müsait olduđunu bildirir, sonra da tekrar içeri girer. K  uk Bapađa’ya seslenerek “Bapađa! Bapađa geliyor.” der. Bu anda, önce K  uk Bapađa’dan sonra yas sýrasýna göre bütün y renler, ayađa kalkar.Büyük Bapađa; kendinden emin, ađýr, otoriter bir şekilde ve sađ ayakla Ya

Odasý’na girer. Meydanýn ortasýna yakýn bir yerde durur. Sađ elini sol gdsnn üzerine koyarak “Selamýn aleyk Babada” der. Küçük Babada; eli gdsnde “Aleyküm selm Babada” diyerek karþýlýk verir. Büyük Babada; gdsnn üzerine götürerek ve yrenlerin bulunduđu iki tarafý süzerek “Selm n aleyküm Yâren Ađalar.” der. Bütün elleri gdslerinde “Aleyküm selm Babada” seklinde selm alýrlar.Selmlaþma bittikten sonra, Büyük Babada; köyü ayrýlan odanýn sađ tarafýndaki ksesine gider, sedire ýkar ve dik olarak diz üstü oturur. Onun oturmasýyla birlikte önce Küçük sonra sýrasýyla Yâren Reisi ve diđer yrenler hýzlyca diz üstü oturur. Küçük Babada; Büyük Babada’ya dođru hafifçe eđi “Merhaba Babada.” der. Büyük Babada da, ayni þekilde “Merhaba Babada” diyerek karþýlýk verir. Yâren sýrasýna göre bütün yrenler de Büyük Babada ile merhabalaþýr. Bu selmlaþma ve merhabalaþmada sessizliđi bozan tek pey, devam eden peþrevdir.YÂREN ODASI’NA MISAFIRLERİN GIRİS KURALLARIBabada’in izni olmadan hiçbir misafir, Yâren Meclisi’ne kabul edilmez. Ocak yakma günü (cumartesi gecesi), kabul edilecek misafirlerin sayýsý genellikle 40 - 50 arasýnda olur. Küçük yastaki çocuklar da misafir olarak kabul edilir. Bundan amaç; Yâren Kültürü’n geerme kpuklara aktarmaktýr.

Yâren Meclisi’ne davet edilen misafirler ikiye ayrýlýr: 1. Kahve ve ay Misafirleri (Kahve ve aylaryný içtikten sonra, Yâren Meclisi’ni, izin alarak terk ederler.) 2. Yemek Misafirleri (Bu misafirler, gece saat e kadar Yâren Meclisi’nde kalabilirler.)avp, Küçük Babada’ya misafirlerin geldiđini bildirir. Küçük Babada, Büyük Babada’dan izin alýr ve çay içeri almasýný söyler. avp, kapý yanýnda “Babada, Misafir Ađa geliyor.” der. nce Büyük ve Küçük Babada, sonra Yârenler ayađa kalkar. Misafir; içeri girer, meydanýn orta yerinde durur, kuralý biliyorsa Babada’ya; ya dönerek sađ eli sol gdsnde “Selm n aleyküm, Babada.” der. Büyük Babada da eli gdsnde “Aleyküm selm, Misafir Ađa.” karþýlýk verir. Misafir; Küçük Babada’ya da ayni þekilde selm verir. Küçük Babada da, ayni þekilde selma karþýlýk verir. Misafir olarak da yrenleri de ayni þekilde selmlar. Yârenler de bir ađýzdan selm alýrlar.Selmlaþmadan sonra misafir, iki yâren arasýnda alýnýr. Yâren Meclisi’ne gelen misafire; kültür, makam, tahsil ve sosyal hayattaki itibar düzeyine göre bir yer seçilir. En itibarlı misafirler, Büyük ya da Küçük Babada’nin yanýna oturtulur. Bu yapýlýrken diđer misafirlerin gcendirilmemesine dikkat zen gösterilir. nce Büyük Babada, sonra Küçük Babada ve sýrasýyla yrenler; ellerini gdslerine götürerek teker, “Merhaba Babada.” derler. Herhangi bir misafirin, “Cümleden merhaba.” demesiyle de “merhabalaþma” biter. Yâren Odasý’nda herhangi bir eksiklik varsa, misafirlerin bu eksiklikleri görmesi istenmez. Bu nedenle; misafirler, yanlaryndaki yrenler tarafýndan konuþturulur ve dikkatleri bir yere çekilerek çevreyle ilgilenmeleri kesilir. Kahve ve çay misafirleri; kural geređi izin isteyip giderler. Misafirler, kural bilmiyor olabilir ya da kasýtlý olarak Yâren Odasý’n terk etmeyebilir. Bu durumda, misafirlere “kll kahve” ikram edilir ya da ayakkabýsý süpürge üstünde önüne getirilir. Bu durumda, “Defol, git” anlamýndadýr. Buna karsýn, misafir, yine gitmiyorsa iki yâren; misafiri kolundan tutup Yâren Odasý’nn dþýna ýkarýr. Bu kural; misafirin sosyal hayattaki makamý göz önünde tutulmadan herkese uygulanýr. YÂREN MECLİSİ’NDE KAHVE VE ÇAY IKRAMIavp, yâren sayýsýnca tabaksýz kahve fincanlaryný bir tepside getirir. Tepsiyi aþađdan yukary dođru uzatýr. Sol eli, sýrtýna dođru kvryktýr. Büyük Babada, göz iþaretiyle Küçük Babada’ya uzatması sýrada diz vurmuþ þekildedir. Büyük Babada’nn göz iþaretiyle dođrulur ve Küçük Babada’nn önüne gider. Küçük Babada kafa hareketiyle Büyük Babada’ya ikram yapýlmasýný emreder. avp, ayni hareketle tekrar Büyük Babada’nn önüne göz Kahveyi sunar.

Büyük Babada, fincaný sađ eliyle alarak sol elini fincanýn altýna koyar. Ayrýca, fincaný, sađ eliyle gds hizasýnda tutar. avp, daha sonra ayni vaziyette önce Küçük Babada’ya sonra da sýrasýyla bütün yrenlere ikram eder. Yârenler, fincaný Büyük Babada’nn tuttuđu þekilde tutmak zorundadýr. Büyük Babada; kahveden bir yudum alýr ve fincaný tekrar ayni þekilde tutar. Sonra Küçük Babada, bir yudum alýr ve o da fincaný ayni þekilde tutar. Yârenler de, yas sýrasýna göre birer yudum alýrlar ve fincaný ayni þekilde tutarlar. Bu durum,  kere tekrarlanýr. nc yudumdan sonra, yrenler; kahvelerini serbest içmeye devam ederler. YÂREN MECLİSİ’NDE YEMEK KURALLARIHyerapik düzen ve disiplin anlayýþý; yemekte de kendini gösterir: Eđer Yârenler; pilav için tavuk kesmiþse, Küçük Babada hindi ya da kkbaþ hayvan keser. Büyük Babada ise ya birden fazla kkbaþ hayvan ya da hayvan keser. Çünkü, Büyük Babada, her þeyin en iyisini yapmak zorundadýr. Köy Yâren Meclisleri’ndeki yemeklerde bu kurala uyulduđu pek nadirdir.

Köylerde, genellikle ekonomik ve pratik olmasý nedeniyle yre usl etli pide ve ayran ikramý yapýlýr. Sabah saat e dođru, Küçük Babada; Büyük Babada’ya “Yemek hazýr Babadam.” der. avp ile birlikte ocak yakanlardan biri; Büyük ve Küçük Babada’yn ellerini yýkamalarýna yardım eder. Birinin elinde havlu ve ibrik, diđerinin elinde ise leđen bulunur. Sýrasýyla yrenler ve misafirler de ellerini yýkarlar. Daha sonra yer sofrasýna oturulur.Günümüzde, ibrikle el yýkama; gemiþ dönemleri anýmsatan nostaljik ve sembolik bir davranýptýr. Yemekte; sofr bezlerinin üzerine tahtadan yemek tablalary, onun üzerine de büyük siniler konur. Sinilerin etrafýna atal, kapýk ve ekmeke dađýtýlýr. Ortasýna da bir tas çorba konur. Büyük Babada; kalkar, o sofraya oturur. Küçük Babada, Yâren Reisi, Yârenler ve Misafirler de sýrasýyla Yâren Odasý’nda aýlmýþ sofralara teker teker otururlar. Büyük Babada’nn kapýđý eline almasıyla, diđer yrenler de sýrayla kapýklarýný ellerine alýrlar. Büyük Babada; çorbaya uzatýr ve içer. Sonra, Küçük Babada ve diđer Yârenler de sýrayla çorbadan bir kapýk alýrlar. Bu hareket; kahve ve çay içerme olduđu gibi  kere tekrarlanýr. Daha sonra ise serbest iime geçilir. Çorbadan sonra sofraya, etli pilav gelir. Büyük Babada, kapýk alýr, bekler ve avpa dönerek “Yollu, yolsuz var mi?” diye sorar. Bu soruyla, gemiþ hafta içinde Yâren Kültürü Kurallarýna aykry davranýþ gösteren suçlular aranýr. avp; Babada’nn sorusuna karþýlýk olarak “Suçlu var.” der. Büyük Babada, pilav tabađýnn suçludan tarafýna kapýk diker ve adini söyler. Eđer, yemekte misafir var ise bu harekete baþvuru Pilavdan sonra, tatlı ve mey-veler getirilir. Sofrada birkaç epit meyve var ise, Büyük Babada, hangi meyveyi alýyor ise, bütün yrenler de ayni meyveyi almak zorundadýr. Büyük Babada; dikkatleri kontrol için tabaktaki bir meyveye elini uzatýp, bir baþkasýný alabilir. Bu durumda, yanýlýp da kurala uymayanlar; duruma göre ya o an ya da sonradan cezalandýrýlýr. Yemek bittikten sonra dua yapýlýr. Sýra ile yemek sofrasýndan kalkýlýr. Herkes, eski yerine geçer ve Büyük Babada’nn oturduđu gibi oturur. Büyük Babada serbest oturursa izin verinceye kadar oturuþ deđiþtirilmez. Yemekten sonra kahve içilir ve yemeđi hazmettirici oyunlar oynanýr. (Yattý Kalktý Oyunu gibi) Oyunlardan sonra da yemek misafirleri ve Sazende Heyeti uđurlanýr.Artýk, sýrada “mahkeme” vardýr.

YÂREN MECLİSİ’NDE MAHKEMEYren Meclisi; sabah gün ýþýrken mahkemeyi kurar. Gemiþ hafta içinde kurallara

uymayan yarenler, sorguya çekilir ve cezasý verilir. Büyük Babaða, “Yargýç”; Küçük Babaða, “Savcý” yarenler ise “Jüri” dir. Yarenlerden biri, suçlunun “avukatlýðýný” da üstlenebilir. O ana kadar, neþede eðlenceden çýnlayan Yaren Odasý; derin bir sessizliðe bürünür. Eðer bir suçlu var ise, muhakeme edilerek cezalandýrýlýr. MAHKEMEDE VERILEN CEZALARSuçu sabit görülen yarenlere verilen cezalara rnekler: Yarenleri, týrap ettirmek. Yarenleri, hamama götürmek.

Yarenlere, Yaren kahvehanesinde çay ýsmarlamak.

Helva, tatlý yaptýrmak.

Yaren Meclisi’nden kovulmak. (En aðýr cezadýr.)

ARAP VERME TRENIARAP: “Zilli masa” ve “def”e verilen addýr.

Yaren Meclisi daðýlmadan önce, gelecek hafta ocaðý yakacak yarenlere “Arap” vermek için tören yapýlýr. Gelenek doðrultusunda zilli masa ve def; haftaya ocaðý kim yakacak ise ona verilir. Ocaðý yakacak yaren birden fazla ise, zilli masa ve def, en yaslý yarene verilir. Arap’ý alacak yarenlerin temsilcisi; Yaren Odasý’nn ortasýnda, yüzü Babaða’y olarak diz üstü oturur. Ayni þekilde, Arap’ý teslim edecek yarenlerin temsilcisi de oturur. Önlerinde, bir tepsi içinde zilli masa ve def bulunur. Arap’ý teslim alacak ve teslim edecek yarenlere kahve ikram edilir. Bu anda, bütün yarenler, “Fakirin geldi Divne” adli türküyü söyleyerek zilli masa ve def (Arap) , yeni sahiplerine verilir. Böylece, Yaren Meclisi’nin “Ocak Yakma Gecesi” sona erer.

“Arap Verme Töreni” sýrasýnda söylenen trk:FAKIRIN GELDI DIVNEFakirin geldi divâne Kalk gidelim bizim ba Elinde gl dane dane Selm verdim sola saða,

Yaren baþý, izin kime? Al Arap’ý (Ahmet) Aða.

Ý ađam, afiyet olsun; Ý ađam, afiyet olsun;

Sohbetin mübarek olsun. Sohbetin mübarek olsun.

Yeniçeri yeniçeri, Evlerinin n simsir,

Belinde býak hançeri, Günler dođar ýþýl ýþýl,

Al Arap’ý gir içeri. Pilavý yađlýca piþir.

Ý ađam, afiyet olsun; Ý ađam, afiyet olsun;

Sohbetin mübarek olsun. Sohbetin mübarek olsun.

Baþýnda yaplý bir astar, Arap, seni gezdirirler arayý,

Gel ađam, cemalin göster, Ak üstüne yazýyorlar karayý,

Yarenler, sohbetin ister. (Mehmet) Aða etti, savdý sýrayý.

Ý ađam, afiyet olsun; Ý ađam, afiyet olsun;

Sohbetin mübarek olsun. Sohbetin mübarek olsun.YAREN MECLISI’NDE ORTA OYUNLARI

YÜZÜK OYUNUYarenler iki gruba ayrýlýr. Büyük Babaða ile Küçük Babaða gruplarýn baþkanlýðýný yaparlar. Ortaya 9 tane mer (Ýslamiyet’ten önce eski Türklerde 9 sayýsýnn ayrý bir önemi vardýr. Türklerin "Yaratýlýþ ve Treyip" destanýnda 9 dallı bahsedilir. Türk destan ve mitolojisine göre her bir dal ayrý bir Türk ulusunu sembolize eder)Kura çekilerek oyuna hangi grubun baþlayacaðý kararlaþtırýlýr. Oyuna baþlayacak grup kendilerine bir temsilci seçer. Temsilci olan Yaren Aða'nn, elindeki mendillerden birinin arasýna koymasý gerekir. Yalnız, yzdn hangi mendilde olabileceðini sezdirmemelidir. Bu nedenle yüzük oyunu maharet ve çabukluk isteyen bir oyundur.Saklanan yzd karþý grup ya ilk ya da son kaldýrýlacak mendilde bulmak mecburiyetindedir. Aksi takdirde oyunu kaybeder. Yzdn saklý olduđu mendil sezilirse yzd bulacak grubun Yarenleri hep b mendili kaldýramaz. Ancak, grup baþkanýna yzdn saklý olduđu mendil söylenir. Grup baþkanı kendi grubundaki bütün Yaren danýþarak, çðunluk hangi mendilin kalkmasýný istiyorsa onu kaldýrýr. Bu esnada gerek Büyük Babaða, gerekse Küçük Babaða otururlar. Yerlerinden kalkmadan ellerindeki 1- 1, 5 metre uzunluðundaki çubukluklarla mendilleri kaldýrýrlar. (Çubukla mendil kaldýrma özellikle Eldiven Yaren Meclislerinde görülür.) Grup baþkanlarýnn oyun esnasýnda kendi grubundaki, Yarenlerce danýþ Türk töresinde hkim olan danýþma Türk töresinin zelliðinden kaynaklanýr. Ýslamiyet’ten önce, Türkler arasýnda "Keng verilen danýþma meclisleri vardý. Zaten Kenges kelimesi de danýþma anlamýna gelir. Bu meclislerde Hakan, devlet ricli ve halk temsilcileri bulunurdu. Hakan; sosyal, siyasal ve ekonomik konularda herkesin görüsünü alýr, daha sonra kendi kararýný verirdi.Gruplardan hangisi daha çok yzd bulmuþ ise o grup oyunu kazanýr. Kaybeden gruba cezalar verilir. Oyunun muhasebe ve muhakemesi bütün gece boyunca devam edebilir. Özellikle, gece boyunca kazanan grup; kaybeden grubu kzdirýr.

TURA OYUNU" Mni Söyleme Oyunu” da denebilir. Mnici baþý tarafýndan verilen ayaða göre, önünde mni söylenen ve zikredilen Yaren, ayni ayaktan mni söyler. Tura (Sulandýrýlmýþ ve dðm atýlmýþ bez), mni söyleyenin elindedir. Mnisini bitirir oturduđu Yarenin eline tura ile vurur Verilen ayaktan, mni söylemek zor olduđu için ortaya anlamsýz mniler de çýkabilir. Öyle k mniler Yaren Meclisi'ni kahkahaya ve neþeye bođar. Kendisine tura vurulan Yaren; turayý alýr, ayaða kalkar. O da setiði þahsi gider, mnisini söyler bitirince turayý vurup, teslim eder ve yerine oturur. Verilen ayaktan mni söyleme böylece devam eder ve bir müddet sonra bitirilir. Babaðalar, misafirler ve çalgýcýlar dahil herkese mni syletilebilir.

YATTI KALKTI OYUNUOyuna katýlan Yarenlere deðiþik meyve isimleri verilir. Mesel: Elma, armut, ayva vb. Yarenlerden birisi oyunu baþlatýr. Oyunu baþlatan Yarenin isminin elma olduđunu kabul edelim. Bu Yaren, diz üstü oturmuþ vaziyette iken ne dođ eðilir; "elma yattý kalktý, ayva yatsýn" der. Arkasýndan "ayva" ismini alan Yaren; "Ayva yattý kalktý, armut yatsýn" der. Bu oyunda,meyve isimleri yerine Yaren Aðalar kendi isimleriyle de seslenebilir. Oyun bu þekilde devam eder. Bu oyun meydanýn ortasýnda diz üstü oturularak oynanýr. Yatýlmasý istenen Yaren; oturduđu yerden öne dođru, secde eder vaziyette eð Yatmasýný istediði baþka Yarenin ismini söyledikten sonra dođrulur.Yaren sohbetlerinde ayrýca, bilmece ve tekerlemeler söylenen orta oyunlarý oynanýr. Yanýlanlara veya kasýtlý olarak hata yapanlara cezalar verilir. Oyunlar, Çavupun Küçük Babaða'dan ms almasýyla baþlatýlýr. Oyunlarý ebeler baþlatýr. Ebe oyunlarý idare eden kiþisidir. Ebe, ortaya gelip, oturur. Çavup ise, turayý verip vurup Yarenleri oyunlara dvet eder. Oyunlara misafir ve çalgýcýlar da girebilir.Diðer Orta OyunlarýOYUNLARIN BASI GIRIS

UÇTU UÇTU KUS UÇTU

AGZIMIN EGRISI DOGRUSU

DEVE TEPMESI

DÜDÜK OYUNU
 DÜKKAN AÇMA OYUNU
 DUVAR ÖRME OYUNU
 BERBER OYUNU
 TERZİ OYUNU
 FOTOĞRAF ÇEKME OYUNU
 VİZ VİZ OYUNU
 BİLMECE SATMA
 DEVE GRESİ
 ASKER OYUNU

YÂREN MECLİSİ’NDEKİ DİĞER KURALLAR
 Büyük Babaða, Yâren Odasý’nda iken oturupunu deđiptirebilir. Bu durumda, Küçük Babaða ile Yârenler de ayni oturuða geçer. Örneđin: Büyük Babaða, diz üstü oturuyor ise Küçük Babaða ve bt oturmak zorundadır. Yrenlerden herhangi biri farklı ya da gecikmeli oturur ise cezalandýrýlýr. Büyük Babaða, Çavuða yanýnda sigara paketini iparet eder. Çavup, kahve ya da çay ikramýnda olduđu gibi belli bir sýrayla yrenlere ve misafirlere sigara ikram eder. Büyük Babaða, kimseden izin almadan konupabilir. Küçük Babaða, konupma için Büyük Babaða’dan; Yârenler ise Küçük Yâren Reisi’nden izin alarak konupabilir. Misafirler ise; Çavup, Yâren Reisi, Küçük Babaða aracılyđy ile Büyük Babaða’dan alarak konupabilir.

YÂREN MECLİSLERİ VE HALK EDEBİYATİ
 Yâren Meclisleri; mniler, türküler, bilmece, tekerlemelerle ayrı bir güzelliđe sahiptir. Yâren Meclisleri, bu özellikleriyle Türk Halk Edebiyatý’na zengin bir kaynak oluřturur. A. MANİLER
 Yâren Meclislerinde mni söylemeler sohbet odasýna renk ve nepe katar. Mnici bařnýn vermif olduđu ayaktan mni söylemek olduđu zordur. Verilen ayaktan mni söyleyebilmek için zaman zaman gln sözler de çýkmaktadır. Söylenilen mnilerin pek çođu Ana muhtelif köy ve kasabalarýnda da aynýsýyla görülür. Yâren sohbetlerinde söylenilen mnilerden bazýları şunlardır:Altýn tasta b

Hill kařa vurgunum,
 Bana sabýrsýz derler,
 Vallah sabýrlý kulum.***
 Kaval çalar yamaçtan,
 Gđslđ kumařtan,
 Eđil bir kez öpeyim,
 Al yanak çatýk kastan.***

Ekin ektim dzlere,
 Diken oldum gözlere,
 Ýste ben gidiyorum,
 Çankýry kalsýn sizlere.(Bu mninin son dizesi 8 heceli olup, mninin hece ölçüsünü bozmaktadır. Ýhtimaldir ki, bu mni yöresel bařka bir yöreye ait idi. Daha sonra Çankýry kelimesi eklenerek Çankýry’ya mal edildi.)Ak tavuk olmadýn mi?

Dallara konmadýn mi?
 Kr olasý kaynana,
 Sen gelin olmadýn mi?

Bahçelerde kereviz,
 Biz kereviz yemeyiz,
 Bize Çankýry'ly derler,
 Biz güzeli severiz.

(3 nc dize 8 heceli olup diđer dizelerden ölçü bakýmýndan farklıdır. Bu zellik, yine mninin bařka bir yörenin mnisi olma ihtimaliyle kaynaklanmaktadır. Yani, 3nc dizede behir adi yerine Çankýryly getirilmiř olabilir.)

Ekin ektim dzlere,
 Diken oldum gözlere,
 Ýste ben gidiyorum,
 Çankýry kalsýn sizlere.***
 Kalenin altý pýnar,
 Elimi soksam donar.
 Geç buldum, tez ylrdm.
 Yüređim ona yanar Minrenin çanađy,
 Görüyor yanađy,
 Beř on kurup verene,
 Emzirtiyor yanađy.***
 Pestil ezdim kovada,
 Bülbül ter yuvada,
 Öyle bir yr sevdim ki,
 Her çapkýndan hovarda.***
 Sergende leđen olsam,
 Dolapta kilim olsam,
 Ben bir bekr kz olsam
 Zengine gelin olsam.***
 Su armudun dalý var,

Odasýnda hali var,
Çankýry’da ok gezdime,
Ne de ok sevdalý var.***

Yumurtanýn sarisi,
Yere dpt yarýsý,
Nezaketten ne anlar?
Su kylerin karisi.

B. TRKLER

MAHİM

Mâhim vardýr da, mâhim vardýr; aman aman...

Aman ierimde âhim vardýr.

Yavrum ierimde âhim vardýr

Kokulmadýk da glm glm vardýr; aman...

Aman, geliþin mâhime benzer;

Yavrum, sekiþin þahine benzer***

Mâhimi grdm dþmde, aman aman..

Aman, giden ayin on besinde,

Yavrum, giden ayin on besinde... ***

Sevdasý vardýr baþýnda; aman aman...

Aman, geliþin mâhime benzer,

Yavrum, sekisin þahine benzer.HAVUZ BASI TRKS

Havuz baþýnýn glleri,

tþr blblleri,

O yârin nazik dilleri.

Ah aabeyler dpt gnl.

Yârdan ayrýlmasý mþkl. Evleri var ay baþýnda,

Benleri var sol kaþýnda,

Benim yârim on besinde.

Ah aabeyler dpt gnl,

Sevip de ayrýlmasý mþkl.

Evleri var hâne hâne,

Benleri var dane dane,

O yâr sarhoþ, ben divâne.

Ah aabeyler dpt gnl,

Yârdan ayrý dpt gnl. Evlerinin n marul,

Sular akar harýl harýl,

Ýnce belden peke sarýl.

Ah aabeyler dpt gnl,

Sevip de ayrýlmasý mþkl.

SERVET HANIM TRKS Fes likan yolunda kuzu gderim,

Gelme polis gelme, sana oyun ederim,

Bugn misafirim yarin giderim.

A kapýyý Servet hanim ben geliyorum,

Yazýk oldu genliime can veriyorum.***

Aþaðýdan  kýz gelir gzleri mavi,

Yâr stne yâr sevenin nice olur hâli

Yârimden ayrýlan olmaz mi deli?A kapýyý Servet hanim ben geliyorum,

Yazýk oldu genliime can veriyorum.***

Ykseklerden gelir sesi, geliyor turna,

Azý dolu yem getirir, Sekerli hurma,

Dayanamýyorum nazlý yârim karsýmda durma. A kapýyý Servet hanim ben geliyorum,

Yazýk oldu genliime can veriyorum.Buram duman duman ikar daýn belinden,

Katlimize fermân gelmiþ yârim elinden

Yazan kâtip yanlýþ yazmýþ serhos hâlinde.

Gnder bana, ben yazayým kendi elimle, (Fes likan: Çankýry’da balýk, bahelik olan bir semtin adi. Bir mesire yeri olup,

buralara gzel havalarda toplu geziler yapýlýr.)KARATAS TRKS Kalk gidelim Karatas'a yokuþa,

Top memeler birbirine tokuþa,

Ne istersin bir gecelik cmbþe,

Alama kmr gzlm, yol ayrý dpt.Ayva dibi serin olur yatmaya,

Kýzlar gelir seyrimize bakmaya,

Lira ister ak gerdana takmaya,

Alama kmr gzlm, yol ayrý dpt.Kalk gidelim Karatas'a zme

Ayrýlýk srmesi ekmiþ gzne

Uyma dedim uydun serhos szne,

Alama kömür gzlm, yol ayrý dpt. (Karataş: Çankırý kalesinin alt tarafýnda, behrin eski mahallelerinden birinin adidir.)CEZA
 TRKSImrahor'dan çýktým salýk selâmet,
 Imâret'e geldim kotu kýyamet.
 Anam nazlý yavrum kime emanet?
 Derde dermân katle ferman isterim. ***Imâret'in ýþýklarý parlýyor,
 Cerrah gelmiþ yaralarým dalýyor,
 Nazlý yârim yaralarým dalýyor,
 Derde dermân katle fermân isterim.***Imrahor'dan çýktým basý keçeli,
 Zaptiyeler olmuþ iki geçeli,
 Altay oldu ben bu candan geçeli,
 Derde dermân katle fermân isterim.***
 Babami sorarsan Igdîr'in Çavus,
 Avular yutmusum ben avuç avuç,
 Hocam söz kâr etmez, Suradan savus,
 Agliyor gözlerim duramam gayli,
 Ben bu diyarlarda duramam gayli.(Bu türkünün sözleri duraksız 11'li hece ölçüsüne göre yazilmistir.) (Imrahor - Imâret: Çankiri'nin
 semtinin adidir. Özellikle, Imâret, eskiden gençlerin çok sik gittigi toplu hâlde bulunduklan merkezî yerdir. Ayni adla bir de
 meydana vardir.)

ÇARSILARDAN ÜÇ MUM ALDIM YAKMAYAKmr gözlü yârim.

Geçti de ömrüm zarinen aman of, of!..

Kaçan yavruyu görsen,

Engel engellerinden aman of, of! ***

Çarsilardan üç mum aldim yakmaya,

Edali, suna boylum yakmaya...

Sevdali, suna boylum yakmaya...

Altun ister ak gerdana takmaya,

Edali, suna boylum takinaya...

Sevdali küçük hanim takmaya...

Ne istersin bir gecelik yatmaya,

Edali, suna boylum yatmaya...

Sevdali, küçük hanim yatmaya...

Çarsilardan yazma aldim basima,

Edali, suna boylum basima...

Sevdali, küçük hanim basima...

Bana verdin; verme eller basina,

Edali, suna boylum basina...

Sevdali, küçük hanim basina...

İMARETTE GÜZELLERİN YOLUDURImâret'te güzellerin yoludur; hey aman aman...

Lahurisal alfistanin gldr; hey yavri yavri yavri...

Atesine yandim, seni benim sandim, pek gâfil avlandim. Asmalarda zm, yosmalarda gözüm,

Biraz daha byrsem, çapkinlikta gözüm

Hey agalar ben bir hata isledim; hey aman aman...

"Elma" diye al yanaktan disledim; hey yavri yavri...

Atesine yandim, seni benim sandim, pek gâfil avlandim. Asmalarda zm, yosmalarda gözüm,

Biraz daha byrsem çapkinlikta gözüm... ***

Hey agalar, ben bir Leylâ yitirdim; hey aman aman...

Mecnun olup dag basina oturdum; hey yavri yavri...

Atesine yandim, seni benim sandim, pek gâfil avlandim.

Asmalarda zm, yosmalarda gözüm,

Biraz daha byrsem çapkinlikta gözüm...YÂREN MECLİSLERİ'NİN TOPLUMSAL YARARLARIGnmzn Yâren Meclisleri he

seyden önce eski sosyal görevlerini uygulamaktan uzaktadırlar. Eskiden, esas amaç; sosyal adaleti, yardımseverliliği, esitliği

kisacasi, toplum düzenini korumak idi. Eglence ise, sadece bir araç idi. Bu durum özellikle, son 30 yıl içinde degisiklik

göstermistir. Radyo, televizyon, basin ve yayin organlarının günümüzdeki bazi olumsuz etkileri Yâren Meclisi'ne de yansimistir.

Yâren Meclisi'nin yeleri; âdâb ve erkâni korumada zorlanmis, hatta degistirmislerdir. Bugünkü Yâren Meclisleri'nin bir çoğunda

egence n plândadir. Sosyal etkisi de gittikçe azalmaktadır. Eskiden babalar, çocuklarının sohbetlere katilmasini hararetle

isterlermis. Nasil, askerlik yapmayan insan; Türk toplumunda olgunlasmamis insan olarak kabul edilirse; özellikle

Çankiri'nda Yâren Meclisi'ne dahil olmamis insan da (olgun) kâmil insan sayilmazmis. Bu nedenle, bu kurumlar, birer

okul durumundaymis. Bu zellik, geçmise nazaran günümüzde çok az devam etmektedir.Yârenler'in, bulduklari mahalle ve

köylerin imâr edilmesinde geçmiste oldugu gibi büyük etkileri görülmemekle birlikte köy kuyularinin temizlenmesi, ilkokullarin insâ

köy çesmelerinin yapilmasi, toprak kaymasini önlemek için çalismaların yapilmasi, yoksul ve kimsesizlere yardım edilmesi gibi

bazi konularda, toplu çalışmaların oluşmasında yararları göz ardi edilemez. Yâren yelerinden biri evlendiğinde dgnn bütün hizmetlerini Yâren Meclisi karsılar. Yârenler, köy ve kasabalarda bulunan, mahallelerinde oturan dul ve yetimlere; kocası askerde olan veya kimsesi olmayan kadınlara madd yardımında bulunurlar. Kislik odunlarını alır, yiyecek ve giyecek ihtiyaçlarını karsırlar. Kimsesizlerin evleri yıkılmış veya yok ise Yârenler toplu hâde ev insâ ederler. Evleri harap ise tâmir ederler.

Bu yardım isleri tarım alanında da görülür. Çift sürecek hayvani lms, yerine yenisini alamayacak yoksulların tarlalarını sürer, ekinlerini biçerler. Yardıma muhtaç olanların harmanlarına yardım ederler. SONUÇ Yâren Kültürü; içerdigi anlam ile Türk Kültürü'n kendisidir. Bu kültür; kökü, insanlık tarihi ile baslayan Türk milletine özgü madd ve mânev kültür unsurlarının bütününü içine alan kültürdür. Yâren Kültürü'nn iki önemli kaynağı görülür: 1. Türk Tresi

2. Islâm Dini Bu iki kaynađın yokluđu Yâren Kültürü'nn yokluđu demektir.

Yâren Kültürü; 13'nc yüzyıldan itibaren Ftvvetilik ve Ahilik Kurumu ile ilgili, yalnız bunların içinde erimeyen kendine özgü kültürü özelliklerini koruyan, yöresel (otantik) bir kültürdür. Yâren Kültürü'nn birinci derecede yasatıldığı Yâren Meclisleri; mzeli durum kurtarılmalı, madd ve mânev yönden desteklenmelidir. Bu nedenle:

a. Kültür Bakanlığı, Valilik veya Belediye bütçelerinden uygun bir denek ayrılmalıdır.

b. Aynılacak bu denek; Yâren Kültürünü Yasatma Derneđi'nin koordinesinde il, ile ve köylerdeki Yâren Meclisleri'nin ihtiyaçlarını (Yöresel kıyafet, kurs açma, saz ve sâzende temini vb.) karsılamak üzere belli bir plân dahilinde dağıtılmalıdır.

c. Öncelikle, ankiri Merkez'de Yâren Kültürü özelliklerine uygun müstakil, bahçeli, iki katlı bir Yâren Evi yapılmalıdır. Sonraki yıllarda bu tür Yâren Evi'nin sayıca ve kalitece geliştirilmesi yolları ve çareleri aranmalıdır. d. II, ile ve köylerde yeni Yâren Meclisleri'nin kurulması ve yasatılması tesvik edilmelidir.

e. Yâren Kültürü'n Yasatma Derneđi koordinesinde orta okul ve lise öğrencilerine yönelik dönemlik kurslar açılmalı; okullara özgü Minyatür Yâren Meclisleri'nin kurulması ve yapıtılması sağlanmalıdır. Yâren Kültürü'n Yapıtma Derneđi Yönetim Kurulu yesi olmak üzere; il, ile ve köylerdeki Yâren Meclisleri'nin Bağağaları, Yâren Ağaları her türlü siyas dbnceden uzakta bulunmalı; ilpkilerinde "partiler üstü" yaklaşıym tarzını bütün çıplaklığı ile ortaya koymalıdır. * Yârene gönül vermiş her insanın unutmaması gereken nokta; partizanca tutum ve davranışlardan mutlaka soyutlanmak olmalıdır. * "Bir mh bir nal, bir nal bir at, bir at bir asker, bir asker bir ordu kurtarır." ls doğrultusunda Yâren Kültürü'nn korunması ve yapıtılmasının gerekliliğini idrak eden etkili ve yönelimli insanların harekete geçme zorunluluğu ve sorumluluğu bulunmaktadır. Bu sorumluluğu kendine dert edinen, Yâren Kültürü'nn varlığının temel ilkesi olarak gören, bu amaçla çareler arayan kişilerin; ankır insanının gözünde ve gönlünde ayrı bir yerini alması unutulmamalıdır. ankırmzın Deđerli Büyükleri! Mill kültürümüzün bütün unsurlarıyla bezenen, bizi biz yapan yöresel özelliklerimize ankırmzın sembolü "Yâren Meclisi"; düzenli; sağlıklı ve iplevsel devam edebilmesi için sizlerin üstün duyarlılığınızın hizmet deneyimimizden, madd ve mânev gcnzden ve engin ankır sevginizden yardım beklemektedir. Dr. Ahmet KIYMAZ